

Na temelju članka 31. stavka 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 150/2011), a u svezi sa člankom 19. Uredbe o osnivanju Agencije za zaštitu okoliša (Narodne novine, broj 75/2002) i člankom 19. stavkom 6. Statuta Agencije za zaštitu okoliša, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ 2014. godine donijela

ZAKLJUČAK

Prihvata se Izvješće o radu Agencije za zaštitu okoliša za 2013. godinu, koje je Upravno vijeće Agencije usvojilo na 21. sjednici održanoj 11. srpnja 2014. godine.

Klasa:
Urbroj:

Zagreb,

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović

IZVJEŠĆE O RADU
AGENCIJE ZA ZAŠTITU OKOLIŠA
ZA 2013. GODINU

16. lipnja 2014.

PODACI O AGENCIJI ZA ZAŠTITU OKOLIŠA

AGENCIJA ZA
ZAŠTITU OKOLIŠA

Osnivač: Vlada Republike Hrvatske

Status: Javna ustanova

**Trg maršala Tita 8 (sjedište) Zagreb
Tel.: (01) 48 86 840, Faks: (01) 48 26 173**

**Ksaver 208, Zagreb
Tel.: (01) 48 86 866, Faks: (01) 48 86 850**

**Web stranice: www.azo.hr
e-pošta: info@azo.hr**

Matični broj subjekta: 080448270

OIB: 17382404634

SADRŽAJ

1. UVOD	4
1.1. OSNOVNI PODACI O AGENCIJI ZA ZAŠTITU OKOLIŠA.....	4
1.2. DJELATNOST I OSNOVNI ZADACI.....	4
1.3. SVRHA IZRADJE IZVJEŠĆA O RADU AGENCIJE ZA ZAŠTITU OKOLIŠA.....	5
2. USTROJSTVO, Ljudski POTENCIJALI I INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA	6
2.1. USTROJSTVO I UPRAVLJANJE.....	6
2.2. RESURSI.....	7
2.3. INFORMACIJSKA I KOMUNIKACIJSKA TEHNOLOGIJA.....	9
3. USPOSTAVA I RAZVOJ INFORMACIJSKOG SUSTAVA ZAŠTITE OKOLIŠA	10
3.1. ODRŽAVANJE, NADogradnja I RAZVOJ INFORMACIJSKOG SUSTAVA ZAŠTITE OKOLIŠA.....	10
3.2. AKTIVNOSTI PO INFORMACIJSKIM PODSUSTAVIMA.....	12
4. IZVJEŠĆIVANJE O STANJU OKOLIŠA	15
4.1. IZVJEŠĆE O STANJU OKOLIŠA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	16
4.2. NACIONALNA IZVJEŠĆA PO TEMATSKIM PODRUČJIMA.....	16
4.3. NACIONALNA LISTA POKAZATELJA (NLP).....	18
4.4. MEĐUNARODNO IZVJEŠĆIVANJE.....	19
4.5. KOMUNIKACIJA S JAVNOŠĆU.....	22
5. MEĐUNARODNA I PROJEKTNJA SURADNJA	25
5.1. SURADNJA S EEA, EK, UNECE, EUROSTAT-OM.....	25
5.2. MEĐUNARODNI PROJEKTI.....	26
6. SURADNJA NA NACIONALNOJ RAZINI	30
6.1. SURADNJA S MINISTARSTVIMA, JAVNIM USTANOVAMA, ZNANSTVENIM I STRUČNIM INSTITUCIJAMA.....	30
6.2. SURADNJA NA IZRADI PODLOGA ZA PREGOVARAČKI PROCES S EU.....	31
6.3. SURADNJA S REFERENTNIM CENTRIMA.....	31
7. FINANCIJSKO POSLOVANJE	33
ZAKLJUČAK	34
PRILOG: POPIS KORIŠTENIH KRATICA	35

1. Uvod

1.1. Osnovni podaci o Agenciji za zaštitu okoliša

Agencija za zaštitu okoliša (u daljnjem tekstu Agencija) javna je ustanova osnovana Uredbom Vlade Republike Hrvatske (NN 75/02) za poslove prikupljanja, objedinjavanja i obrade prikupljenih podataka i informacija o okolišu na razini države, vođenje baza podataka o okolišu, praćenje stanja okoliša i izvješćivanje o stanju okoliša, te za poslove uspostave, razvoja, vođenja i koordinacije jedinstvenog informacijskog sustava zaštite okoliša te radi osiguravanja i praćenja provedbe politike zaštite okoliša i održivog razvitka. Sukladno članku 38. Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13) Agencija je središnje informacijsko tijelo Države za koordinaciju izvješćivanja i izvješćivanje prema Europskoj komisiji o provedbi pojedinih propisa zaštite okoliša.

1.2. Djelatnost i osnovni zadaci

Temeljni zadaci Agencije jesu:

- uspostava, vođenje i održavanje *Informacijskog sustava zaštite okoliša* (u daljnjem tekstu *ISZO*);
- vođenje baza podataka o okolišu i na osnovu njih izrada izvješća sukladno nacionalnoj zakonskoj regulativi o zaštiti okoliša po tematskim područjima, te četverogodišnjeg *Izješća o stanju okoliša RH*;
- izvješćivanje sukladno zahtjevima Europske unije (EU) i konvencijama Ujedinjenih naroda (UN);
- suradnja i koordinacija s Europskom agencijom za okoliš (u daljnjem tekstu *EEA*) te sudjelovanje i izvješćivanje u skladu sa zahtjevima europske informacijske i promatračke mreže (*EIONET - European Environment Information and Observation Network*);
- izrada i ažuriranje *Nacionalne liste pokazatelja* te objavljivanje na internetskim stranicama Agencije.

Agencija djeluje kao dio sustava institucija koje, svaka u okviru svoje odgovornosti, obavljaju poslove u zaštiti okoliša. Temeljni zadaci jesu prikupljanje i obrada podataka i informacija od suradničkih institucija, osiguranje kvalitete podataka, njihove cjelovitosti i dostupnosti. Zaprmljeni podaci se koriste za ažuriranje baza podataka temeljem kojih se izrađuju izvješća o stanju okoliša. Izradom izvješća o stanju pojedinih sastavnica okoliša, Agencija izrađuje podloge za praćenje i vođenje politike zaštite okoliša i održivog razvoja. Na nacionalnoj razini, temeljem zakonskih obveza izrađuju se nacionalna izvješća, dok se na međunarodnoj razini koordinira nacionalno i međunarodno izvješćivanje.

Temeljni sustav za upravljanje informacijama o okolišu je *ISZO*, čiji sadržaj, metodologiju, način praćenja stanja okoliša i način vođenja određuje Agencija. *ISZO* je strukturiran u četiri temeljne skupine: sastavnice okoliša, pritisci na okoliš, utjecaj na zdravlje ljudi i sigurnost te odgovori društva. Njegovi sastavni dijelovi jesu informacijski sustavi pojedinih tematskih područja unutar kojih se nalaze baze podataka o stanju okoliša.

Tijekom prikupljanja podataka i davanja podloga za kreiranje i poboljšanje politike zaštite okoliša i održivog razvoja te povećanja razine obaviještenosti o stanju okoliša Agencija razvija suradnju s tijelima državne uprave, lokalne i područne samouprave, te javnim institucijama.

1.3 Svrha izrade Izvešća o radu Agencije za zaštitu okoliša

Temeljem Zakona o ustanovama (NN 76/93) Agencija, jednom godišnje podnosi izvješće o radu za proteklu kalendarsku godinu Vladi Republike Hrvatske. Cilj je ovog dokumenta osigurati transparentnost rada Agencije i s njim upoznati zainteresiranu javnost.

Dodatne informacije o pojedinim dijelovima poslovanja Agencije date su u *Izvešću o provedbi plana izobrazbe i usavršavanja*, *Izvešću o provedbi plana službenih putovanja* te *Izvešću o provedbi plana javne nabave*, koji u pojedinim segmentima razrađuju specifične poslove i stoga nadopunjuju ili detaljnije pojašnjavaju pojedine skupine poslovne aktivnosti.

2. Ustrojstvo, ljudski potencijali i informacijska tehnologija

2.1. Ustrojstvo i upravljanje

Ustrojstvo

U Agenciji su ustrojene unutarnje ustrojstvene jedinice:

- Ured ravnatelja,
- Sektor praćenja stanja okoliša,
- Sektor razvoja informatičkih sustava,
- Sektor razvoja, projekata i međunarodne suradnje,
- Sektor općih poslova.

Upravljanje Agencijom

Upravljačka tijela Agencije su Upravno vijeće i ravnatelj. Upravno vijeće je djelovalo u sastavu prof. dr. sc. Goran Heffer, Jasenka Nećak, dipl. ing., Silvia Cikoš, dipl. iur, dipl. ing., dr. sc. Mirjana Matešić, dipl. ing. i Hana Mesić, dipl. ing. Tijekom cijele godine ravnatelj Agencije je bio prof.dr.sc. Neven Voća.

Na sjednicama Upravnog vijeća, kojih je održano deset, donesene su odluke i suglasnosti vezane uz rad Agencije. Plansko-izvještajni poslovi su obuhvaćali, razmatranje i usvajanje *Izvoješća o radu AZO za 2012. godinu, Izvoješća o radu AZO za razdoblje 01-06 2013. godine, i Nacrta Izvoješća o radu AZO za 2013. godinu kao i Nacrta programa i plana za AZO za 2014. te Programa rada i razvoja AZO za 2014 te tromjesečna, polugodišnja i devetomjesečna financijska izvješća. U segmentu upravljanja ljudskim potencijalima donesene su odluke u svezi primanja djelatnika u radni odnos i raskida ugovora o radu. Sastavni dio poslova odnosio se na odlučivanje u svezi upravljanja imovinom – voznim parkom Agencije, a odobrenja su dana za predložene projektne aktivnosti kao i za sastav projektnih timova.*

Tražeci načina za osiguranje dugoročnog financiranja razvoja Informacijskog sustava zaštite okoliša i izvješćivanja izrađen je i usvojen Program „Dogradnja i razvoj Informacijskog sustava zaštite okoliša i unapređenje sustava praćenja i izvješćivanja o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj“ koji predviđa razvoj Informacijskog sustava zaštite okoliša, Izvješćivanja o stanju okoliša te Informatizacije Agencije. Vlada RH je u srpnju 2013. dala suglasnost na njegovu provedbu te je 25. srpnja, sklopljen Ugovor o sudjelovanju FZOEU u financiranju Programa „Dogradnja i razvoj Informacijskog sustava zaštite okoliša i unapređenje sustava praćenja i izvješćivanja o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj.

Revizija poslovanja, provedena na inicijativu ravnatelja i odjela za računovodstveno – financijske poslove za razdoblje 1.1.2013. - 30.9.2013. (I. faza od ukupno ugovorene četiri faze; posebno je izvršeno revizijsko izvješće za projekt GEF), od strane društva KOPUN, revizija d.o.o., koja je izabrana sukladno zakonskoj proceduri, imala je za cilj ocijeniti sukladnost financijskog i cjelokupnog poslovanja s postojećim financijskim i poslovnim zakonodavstvom.

Revizija je obuhvatila postupke kontrole u skladu sa *Međunarodnim standardom za povezane usluge 4400, Angažmani za obavljanje dogovorenih postupak u vezi s financijskim informacijama* primjenjivim na angažmane za obavljanje dogovorenih postupaka.

Revizija je pokazala visok stupanj usklađenosti sa zakonskim odredbama proračunskog računovodstva, obračuna plaća te javne nabave. Određena manja odstupanja i nepravilnosti navedeni u Izvješću revizora biti će predmet uskladbe i povećane pažnje u budućnosti.

Upravnim nadzorom MZOIP-a, provedenim u listopadu, kojim je obuhvaćeno razdoblje od 1.1.2012.-31.8.2013., kontrolirana je ispravnost financijskog poslovanja i sukladnost općih akata Agencije s pozitivnim propisima. Predmet nadzora je bila i provedba postupaka javne nabave te ispravnost provedbe natječaja za prijem u radni odnos. U segmentu upravljanja ljudskim potencijalima su provjereni osobni dosjei djelatnika i ispravnost primjene koeficijenta složenosti poslova djelatnika. Utvrđene su manje nepravilnosti koje će se riješiti sukladno nalazu i napatku iz upravnog nadzora.

Pitanje poslovanja Agencije na jednoj lokaciji još uvijek nije riješeno, međutim u tijeku su određene aktivnosti za nalaženje zajedničke lokacije za Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Agenciju, DZZP i FZOEU.

2.2. Resursi

Ljudski potencijali

Agencija je započela poslovanje u 2013. godini s 63 djelatnika, a završila s 69 djelatnika. Zaposlenje potrebnih djelatnika je uvjetovano ispunjenjem izvještajnih i ostalih obveza.

Završeni su natječajni postupci započeti u 2012. godini za primanje djelatnika i to po dva na poslovima klimatskih promjena i zaštite zraka, jednog na poslovima postrojenja i izvora onečišćenja te jednog djelatnika za zamjenu za porodiljni dopust, svi u Sektoru praćenja stanja okoliša. Dinamika zapošljavanja je bila određena količinom raspoloživih sredstava odnosno uštedama u proračunu provedenim tijekom godine. Ipak, krajem godine raspisani su natječaji za zapošljavanje 8 osoba, od kojih je jedna pozicija zamjena radi odlaska djelatnika iz Agencije i jedna na rodiljni dopust, zbog povećanog opsega poslovanja, a sve je provedeno sukladno Odluci o ograničavanju novog zapošljavanja službenika i namještenika u javnim službama (NN 156/13) Vlade RH i uz suglasnost MZOIP-a.

Edukacija

Kao ustanova koja izrađuje složene proizvode, Agencija već u postupku odabira kandidata za prijem, traži djelatnike specifičnih znanja i obrazovanja. Stoga već dulji niz godina gotovo 90% djelatnika ima fakultetsku naobrazbu, što je polazišna osnova za razvoj i usvajanje daljnjih specifičnih znanja.

Dodatnim usavršavanjem putem tečaja, predavanja, seminara, radionica, kongresa, poslijediplomskih i doktorskih studija te ostalih oblika edukacije, sukladno Planu

izobrazbe, djelatnici su usvajali dodatna znanja. Provedeno je više od 80 raznih edukativnih aktivnosti na kojima je ostvareno 250 čovjek/edukativnih aktivnosti. Osim stručnih znanja iz područje rada Agencije, pažnja je bila posvećena razvoju znanja iz područja upravljanja projektima, engleskog jezika te primjene ISO međunarodnih normi poslovanja.

U mjeri u kojoj su bili dostupne, djelatnici Agencije su pohađali edukacije organizirane od strane MRRFEU i SAFU o temama vezanim za provedbu projekata. Potrebna znanja za izradu pojedinih izvješća i provedbu okolišnih direktiva djelatnici su ciljano usvajali putem programa tehničke pomoći (TAIEX) i sudjelovanjem na projektnim radionicama, u čemu je fokus bio na studijske posjete iz dvaju tematskih područja. U tematskom području Klima tražene informacije su imale za cilj prikupljanje znanja i informacija za učinkovito implementiranje Registra Unije za trgovanje emisijskim jedinicama, dok su studijskim posjetama iz tematskog područja Zrak stjecane informacije o učinkovitoj primjeni direktiva iz ovog tematskog područja te razmjenu informacija o kvaliteti zraka.

Standardizacija i unaprjeđenje načina poslovanja

Opredjeljujući se za sustavno unaprjeđenje, Agencija je razne segmente svojeg poslovanja certificirala po međunarodnim ISO normama i to:

- ISO 9001 - upravljanje kvalitetom poslovanja,
- ISO 14001 – upravljanje okolišem,
- ISO 27001 - upravljanje informacijskom sigurnošću.

Tijekom godine je poboljšavana poslovna dokumentacija, unaprjeđivani procesi i poboljšavani prateći obrasci. U planiranom terminu, za sustave poslovanja po normama ISO 9001 i ISO 14001, provedeni su interni auditi ustrojstvenih jedinica, nakon čega je uslijedio nadzor sustava koji je potvrdio poslovanje sukladno nadziranim normama.

Zaključeno je da se započne provedba harmonizacije poslovanja po svim usvojenim normama ISO 9001, 14001 i 27001 objedinjavanjem upravljanja normama. O zahtjevnosti poslovanja po ISO normi 27001 govori podatak da je tek šezdesetak tvrtki u RH usvojilo zahtjeve ove norme, iznimno rijetke u pravnih osoba iz državnog sektora. Provedeni vanjski audit krajem 2013. godine ukazao je koji se segmenti poslovanja i procesi mogu unaprijediti radi postizanja veće informacijske sigurnosti.

Unaprjeđenje upravljanja informacijskom imovinom u sklopu norme ISO 27001:2005, potvrđeno je uspješnom provedbom testa kontinuiteta poslovanja. Aplikacija - *Servis help desk* je bitno olakšala podršku korisnicima i provedbu potrebnih kontrola zahtijevanih po normi ISO 27001.

2.3. Informacijska i komunikacijska tehnologija

Informatičko-komunikacijski sustav, sastavljen od fizičkih i virtualnih poslužitelja, uključujući poslužitelj baze podataka, aplikacijski poslužitelj, poslužitelj e-pošte te vatrozid, davao je potporu učinkovitom i pouzdanom obavljanju temeljnih poslovnih procesa. Održavanje sustava uključivalo je provedbu kontrolnih i preventivnih radnji za siguran rad IT sustava, servera i pojedinačnih radnih stanica te redoviti nadzor i održavanje informacijsko-komunikacijskog sustava.

Potpuna funkcionalnost aplikacije *Servis help deska* je postignuta dogradnjom za postavljanje zahtjeva i prijavljivanje nepravilnosti povezanih s IT sustavom, čime je omogućeno praćenje rješavanja zahtjeva i njihovih statusa. Provedeno je penetracijsko testiranje te procjena sigurnosti IT sustava. Zahvaljujući i znatnim funkcionalnim nadogradnjama ISZO-a u smislu informatičke sigurnosti, nakon provedenih testiranja, vanjski konzultant (Trilix d.o.o) je ocijenio razinu sigurnosti IT sustava, s ocjenom „vrlo visok stupanj sigurnosti“. Kako je većina aplikacijskih sustava Agencije za zaštitu okoliša bazirana na web tehnologiji unosa podataka, analiziran je internetski promet Agencije radi optimiranja korištenja interneta za potrebe poslovanja i preraspodjele resursa u razdoblju najvećeg pritiska obveznika na sustave, poglavito ROO sustav koji u razdoblju najvećeg opterećenja bilježi dnevno nekoliko tisuća ulaza, te su date preporuke za unaprjeđenje sigurnosti sustava. Pokrenut je projekt uvođenja aplikacije za e-pisarnicu koji u prvoj fazi treba odrediti razliku postojećeg i stvarnog stanja. Implementacija sustava u 2014. godini obuhvatiti će nekoliko komponenti i to: urudžbeni zapisnik, arhiva, upravljanje dokumentima, čime će se ubrzati tijek optoka dokumenata, povećati udio elektroničkih dokumenata u poslovanju Agencije i razina sigurnosti poslovanja.

Usporedo s tehničkim unaprjeđenjem provedene su nabave računalne opreme. Desetak radnih stanica je raspoređeno djelatnicima, a novonabavljeni uređaj za backup podataka se nalazi u testnoj fazi implementacije prije puštanja u operativni rad. Dodatna dva poslužitelja se pripremaju za zamjenu postojećih čime se će održati stabilnost IT sustava.

Nova tehnološka rješenja su ugrađena zahvaljujući licencijama za njihovo korištenje. Provedena je redovita nadogradnja *Microsoft Exchange* servera na verziju 2013. koji omogućava komunikaciju elektroničkom poštom, te je nadograđen sustav za arhiviranje elektronske pošte *Symantec Enterprise Vault* na verziju 10.0.4. *Symantec Backup EXEC 2012*, paket koji služi za izradu i rukovanje sigurnosnim kopijama je novom verzijom dobio mogućnost arhiviranja svih novih inačica poslužiteljskog softvera (Windows server 2012). Kroz nadogradnje *Microsoft System Center* palete proizvoda, koji bilježi radnje i performanse sustava (*System Center Operations Manager 2012* i *System Center Configuration Manager 2012*) omogućena je sigurnost u radu s operativnim sustavom.

3. Uspostava i razvoj Informacijskog sustava zaštite okoliša

3.1. Održavanje, nadogradnja i razvoj Informacijskog sustava zaštite okoliša

Informacijski sustav zaštite okoliša sastavljen je od velikog broja međusobno informacijski povezanih elektroničkih baza podataka, aplikacija i izvora podataka o stanju i opterećenjima pojedinih sastavnica okoliša, pritiscima na okoliš, prostornim obilježjima te drugim podacima i informacijama važnim za praćenje stanja okoliša na nacionalnoj razini. Strukturiran je u četiri temeljne skupine: sastavnice okoliša, pritisci na okoliš, utjecaj na zdravlje ljudi i sigurnost te odgovori društva se dijele na 11 tematskih područja.

Na kraju 2013. godine, cijeli Informacijski sustav je bio sastavljen od 63 baza podataka (prostornih i alfanumeričkih) uz 11 arhiviranih na koje se naslanja 45 aktivnih sustava ISZO-a. Razvoj Informacijskog sustava nije bio samo usmjeren uspostavi planiranih baza podataka već i njihovoj rastućoj međusobnoj integraciji i povezivanju, koja će omogućiti dostupnost složenih podataka o okolišu. Pravci razvoja ISZO-a obuhvaćali su tehnološku i funkcionalnu nadogradnju, održavanje postojećih komponenti Informacijskog sustava zaštite okoliša te izradu novih komponenti. Donošenjem Zakona o Nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka (NN 56/13) Agencija je intenzivirala izradu prostornih baza podataka što je jedan od razloga povećanja broja baza. Usprkos sustavnom razvoju ISZO-a, pojedini podsustavi tek su načelno ustrojeni i ne sadrže baze podataka već programska rješenja za unos i upravljanje bazama podataka.

Agencija je izradila Program „Dogradnja i razvoj Informacijskog sustava zaštite okoliša i unaprjeđenje sustava praćenja i izvješćivanja o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj“. Sklapanjem Ugovora o financiranju Programa između FZOEU i AZO, dana 25.7.2013. godine, uz suglasnost Vlade RH, proveden je i posljednji pravni korak u formiranju pouzdanog dugotrajnoga okvira za financiranje razvojnih aktivnosti Agencije čime su formalno započete planirane projektne aktivnosti realizacije Programa. Programom se osiguravaju ukupna financijska sredstva u ukupnom iznosu od 34.124.000,00 kuna za razdoblje od 2013. do 2016. godine.

Realizacija Programa se provodi kroz tri osnovne komponente: Komponenta 1. Unaprjeđenje informacijskog sustava zaštite okoliša, Komponenta 2. Unaprjeđenje sustava praćenja i izvješćivanja o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj i Komponenta 3. Informatizacija Agencije za zaštitu okoliša.

Komponenta 1. Unaprjeđenje informacijskog sustava zaštite okoliša sastoji se od minimalno 15 projekata s ciljem nadogradnje i povezivanja Informacijskog sustava zaštite okoliša RH za potrebe povezivanja baza podataka i sustava RH, te nadogradnje i povezivanje Informacijskog sustava zaštite okoliša za potrebe izrade izvješća (e-reporting sustavi) i kao potpora poslovnim procesima u zaštiti okoliša. Svrha projekata je osigurati cjeloviti uvid u stanje okoliša i opterećenja pojedinih sastavnica okoliša uspostavom modernog i efikasnog informacijskog sustava prikupljanja, obrade te razmjene podataka i informacija o okolišu na nacionalnoj razini te osigurati uključivanje u europski sustav razmjene podataka o okolišu

primjenom modernih komunikacijskih tehnologija. Provedbom ovih projekata će se osigurati brz i jednostavan pristup informacijama svim zainteresiranim stranama.

Komponenta 2. Unaprjeđenje sustava praćenja i izvješćivanja o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj sastoji se od minimalno 26 projekata s ciljem unaprjeđenja dostupnosti informacijama, podacima i izvješćima, unaprjeđenja cjelovitosti i kvalitete informacija, podataka i izvješća, te unaprjeđenja sustava izvješćivanja prema EU direktivama i međunarodnim ugovorima. Svrha projekata je prikupljanje i obrada podataka, definiranje nacionalnih faktora putem korištenja stručnih metodologija obrade podataka u skladu sa zahtjevima EK i UN te drugih materijala vezano za otpad, klimatske promjene, stanje zraka i tla, te utjecaj sektorskih pritisaka na okoliš i prirodu.

Komponenta 3. Informatizacija Agencije za zaštitu okoliša sastoji se od minimalno 13 projekata s ciljem nabave, razvoja i nadogradnje računalno - komunikacijske opreme, racionalizacije i modernizacije sustava te povećanje kvalitete razvoja ISZO-a primjenom ICT standarda i smjernica e-Hrvatska. Svrha projekata je osiguranje potrebne infrastrukture za razvoj i upravljanje modernog i efikasnog informacijskog sustava prikupljanja, obrade, razmjene podataka i informacija o okolišu na nacionalnoj razini, osiguranje potrebne infrastrukture za uključivanje ISZO-a u europski sustav razmjene podataka o okolišu primjenom modernih komunikacijskih tehnologija i standarda kao i osiguranje brzog i jednostavnog pristupa informacijama svim zainteresiranim stranama modernizacijom računalno-komunikacijske opreme, uz povećanje pouzdanosti rada korisnika ISZO sustava prevencijom broja i duljine trajanja mogućih ispada sustava.

Provedba Programa će omogućiti pokretanje niza projekata usmjerenih razvoju izvješćivanja i razvoju informacijskog sustava zaštite okoliša te će istovremeno predstavljati osnovu za izradu *Programa vođenja Informacijskog sustava zaštite okoliša Republike Hrvatske za razdoblje 2013. – 2016.* s čijom je izradom započeto u drugom dijelu godine, te je u završnoj fazi kompletiranja.

Daljnijim definiranjem logičke i informatičke strukture ISZO-a nastavljene su aktivnosti na razvoju Središnje baze matičnih podataka kroz Sustav upravljanja matičnim podacima (SUMP), koja koristeći razne javno dostupne registre, olakšava unos podataka te podiže pouzdanost sustava.

Sigurnost *Informacijskog sustava zaštite okoliša* povećava se omogućivanjem određivanja jedinstvenih korisničkih prava obveznicima unosa podataka kao i svim ostalim korisnicima putem projekta *Uspostave centralnog sustava za upravljanje pravima i obavezama te jedinstvenog pristupa Informacijskom sustavu zaštite okoliša tzv. Authentication, Authorization and Access (AAA)*. Razvoj navedenog sustava usporen je u 2013. zbog nedostatka financijskih sredstava.

3.2. Aktivnosti po informacijskim podsustavima

Tijekom godine obavljalo se redovito održavanje sustava te nužne nadogradnje na podsustavima veće važnosti i podsustavima koje je bilo nužno prilagoditi promjeni zakonodavne regulative.

U Informacijskom sustavu zaštite zraka je provedeno preventivno i adaptivno održavanje aplikacijskog sustava čime je postignuta provjera i kontrola rada sustava, posebno na:

- Bazi podataka o hlapivim organskim spojevima,
- Bazi podataka o kakvoći goriva na benzinskim postajama i terminalima i
- Bazi podataka o bojama i lakovima koji se koriste u graditeljstvu i proizvodima za završnu obradu vozila.

Za potrebu uspostave e-izvještavanja (e-reporting) za područje Kvalitete zraka napravljena je specifikacija sustava koji će biti uspostavljen do sredine 2014.

Uspostavljen je sustav koji osigurava održavanje i upravljanje *Bazom podataka/aplikacija KT6 i KT7*.

U siječnju 2013. RH se priključila Europskom sustavu trgovanja emisijskim jedinicama (EU ETS). Nacionalni administrator hrvatskog dijela *Registra Unije* je Agencija za zaštitu okoliša. U bazi se nalaze podaci o emisijama stakleničkih plinova i njihovim emisijskim kvotama, pri čemu se bilježi svaki prijenos jedinica emisije.

Podaci potrebni za izračun i izvješćivanje o antropogenim emisijama iz izvora i njihova uklanjanja (ponor), uključeni su u *CRF reporter- Emisije stakleničkih plinova*.

Poslovi na Informacijskom sustavu postrojenja i emisija bili su usmjereni preventivnom i korektivnom održavanju aplikacijskog sustava *Registra onečišćavanja okoliša*, ali i znatnim funkcionalnim nadogradnjama postojećeg sustava ROO i ROO preglednika. Periodičkim provjerama i kontrolama je osigurana ispravnost rada sustava.

Nadogradnjama je omogućeno uvođenje novih funkcionalnosti te su provedena daljnja testiranja i adaptacije HNPROO portala sa svrhom osiguranja ispravnog rada i e-izvješćivanja. U sklopu vizualizacije prostornih podataka izrađena su webGIS preglednici za *Registar postrojenja u kojima se nalaze opasne tvari* i *Preglednik očevidnika prijavljenih velikih nesreća*.

Realizirani su slijedeći projekti:

- nadogradnja sustava *Registar onečišćavanja okoliša (ROO)*,
- nadogradnja javnog preglednika *Registra onečišćavanja okoliša (ROO)*,
- nadogradnja *Hrvatskog nacionalnog portala registra onečišćenja okoliša (HNPROO)*,
- nadogradnja baze i aplikacije *Registar postrojenja* u kojima je utvrđena prisutnost opasnih tvari i *Očevidnik prijavljenih velikih nesreća (RPOT/OPVN)*, uz izradu webGIS preglednika *Registra postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari*,
- nadogradnja baze i aplikacije *Očevidnika uporabnih dozvola i rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša (BOUDR)*,
- webGIS *Preglednik očevidnika prijavljenih velikih nesreća*.

Pored preventivnog i korektivnog održavanja aplikacijskog sustava Informacijskog sustava mora, osigurana je i funkcionalna nadogradnja te održavanje aplikacija *Baza podataka o*

kakvoći mora za kupanje u RH i Baza podataka i pokazatelja stanja morskog okoliša, marikulture i ribarstva, potrebnih za ispunjavanje nacionalnih i međunarodnih izvještajnih obveza prema EEA i EK prema zahtjevima Direktive 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za sudjelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o morskoj strategiji) (Tekst značajan za EGP) (SL L 164, 25.6.2008.) i Direktive 2006/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. veljače 2006. o upravljanju kvalitetom vode za kupanje i stavljanju izvan snage Direktive 76/160/EEZ (SL L 64, 4.3.2006. (Direktiva o kakvoći vode za kupanje) (MSFD i BWD) koje su potpuno prenesene u pravni poredak RH. Prikaz podataka iz obaju baza je vizualno unaprijeđen i unaprijeđene su pojedine funkcionalnosti.

Postojeće baze Informacijskog sustava biološke raznolikosti su redovito održavane. U sklopu vizualizacije postojećih podataka provedeno je interno povezivanje sustava/baza podataka DZZP i AZO putem WMS/WFS servisa u GIS okruženju. Provedbom ovih web servisa stvoreni su tehnički uvjeti za bržu razmjenu prostornih podataka odnosno slikovnih prikaza.

Funkcionalnosti Informacijskog sustava tla i zemljišta povećane su projektom CORINE provedenim u suradnji s EEA. Izrađeno je 6 tematskih baza podataka tzv. *HR Slojevi* i 2 nove baze pokrova zemljišta CORINE, koja predstavljaju ukupni uvid u status pokrova zemljišta i promjena za referentnu 2012. godinu. Izrađen je i webGIS preglednik koji osigurava uvid, analizu i razmjenu podataka putem WMS servisa. Daljnji razvoj navedenog portala planiran je u 2014. godini aktivnostima sadržajne verifikacije i validacije podataka te korekcijom svih 8 baza što će biti praćeno izradom novog webGIS preglednika, namijenjenog stručnoj javnosti. CORINE sustav povezan je putem navedenih podatkovnih servisa sa sustavima Državnog zavoda za zaštitu prirode, Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Državne uprave za zaštitu i spašavanje te Hrvatskih šuma.

Pored preventivnog, korektivnog i adaptivnog održavanja, provedena su i unaprijeđenja aplikacijskog sustava unutar Informacijskog sustava gospodarenja otpadom. Usklađene su i povezane Baze podataka za registar o dozvolama za gospodarenje otpadom i Baze podataka o planovima gospodarenja otpadom proizvođača otpada čime je postignuta veća integracija podataka. U fazi planiranja je projektni zadatak uspostave Centralnog sustava upravljanja informacija o odlagalištima koji će osigurati jedinstveno mjesto i sustav upravljanja podacima o odlagalištima za potrebe FZOEU/AZO/MZOIP te izradu e-obrasca za *Očevidnik o nastanku i tijeku otpada*.

Uspostavom webGIS aplikacije *Katastra odlagališta otpada* omogućen je pregled i prostorna analizu objekata za gospodarenje otpadom čime se stječe integrirani uvid u prostornu komponentu podataka. Aplikacijom se može vizualizirati rasprostranjenost odlagališta i povezanost s informacijama višeslojnih baza podataka za gospodarenje otpadom. Nadogradnjama na ovoj bazi su izrađeni WMS/WFS servisi za bržu razmjenu podataka. Uspostavljeni su temelji za povezivanje navedenog sustava s planiranim Centralnim sustavom upravljanja informacija o odlagalištima.

Planom rada i razvoja AZO za 2013. godinu bile su predviđene i nadogradnje drugih baza iz sustava *Informacijskog sustava gospodarenja otpadom* no planirana unaprjeđenja ovise o donošenju podzakonskih akata na Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13) u kojima će biti određeno koji će se podaci prikupljati u pripadajućim aplikacijama/bazama podataka, a izrada koji je tek započela.

Nadogradnja baze/aplikacije *Karte buke Informacijskog sustava zdravlja i sigurnosti* nije provedena zbog nedostajućih financijskih sredstava.

Informacijski sustav općih tema zaštite okoliša (ISOTZO) je nadopunjen *Registrom sustava EMAS* temeljem Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13) u svrhu provedbe Uredbe (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenog 2009. o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS). Formiranjem ove baze podataka s pripadajućim aplikacijama za unos, održavanje i pretragu, pregled i obradu podataka uspostavljen je registar spreman za unos i pregled informacija o organizacijama uključenih u sustav EMAS.

Pored aktivnosti na razvoju informacijskih sustava pojedinih tematskih područja, Agencija je započela izgradnju portala podataka o okolišu, prema Direktivi 2007/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2007. o uspostavljanju infrastrukture za prostorne informacije u Europskoj zajednici (INSPIRE) (SL L 108, 25.4.2007.) koja je u potpunosti prenesena u pravni poredak RH i koja je usmjerena izgradnji Europske infrastrukture prostornih podataka za primjenu u zaštiti okoliša. U sklopu realizacije uspostave i razvoja internetskog portala podataka okoliša (Portal ENVI) izrađena je tehnička specifikacija zadataka i rješenja uspostave navedenog portala. Javno nadmetanje održano je u zadnjem tjednu prosinca 2013.

Organiziran je drugi po redu GIS Dan otvorenih vrata u organizaciji Agencije za zaštitu okoliša tijekom kojeg je omogućeno druženje i razmjena iskustva svih institucija koje kao subjekti Nacionalne infrastrukture prostornih podataka, koriste GIS tehnologije u svakodnevnom životu, posebice u primjeni zaštite okoliša i inventarizaciji prirodnih resursa.

Rad na informacijskim podsustavima je uključivao i ažuriranje postojećih baza podataka koje su djelatnici sukladno dostupnim podacima redovito ažurirali.

Izrađen je i publiciran *Katalog ISZO 2013 – Sustavi Agencije za zaštitu okoliša* kojom se željelo široj javnosti pružiti sustavna informacija o sadašnjem opsegu ISZO, njegovim bazama podataka i koristima koje one nude.

4. Izješćivanje o stanju okoliša

Temeljni poslovi izješćivanja o stanju okoliša obuhvaćali su prikupljanje, objedinjavanje, obradu podataka, izradu izješća i drugih vidova prikaza podataka uz osiguranje i kontrolu kvalitete podataka i informacija. U ovaj sustav razmjene podataka i informacija uključeni su pravni subjekti, nadležna tijela državne uprave, nadležna upravna tijela u županiji i Gradu Zagrebu, pravne osobe s javnim ovlastima, te ovlaštenici.

Većina izješća izrađuje se u Agenciji, a manji dio, za tematska područja Kvaliteta zraka i Klimatske promjene (*Izješće o godišnjim emisijama onečišćujućih tvari u zrak na području Republike Hrvatske, Izješće o inventaru stakleničkih plinova i Izješće o praćenju emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora na teritoriju Republike Hrvatske te dio Izješća o stanju kvalitete-zraka na području Republike Hrvatske od 2008. do 2011.*) korištenjem vanjskih usluga. Izješća tematskog područja More izrađena se u suradnji sa stručnjacima Referentnog centra za more - Institutom za oceanografiju i ribarstvo iz Splita.

Posebnu skupinu poslova predstavljali su poslovi u okviru sustava trgovanja emisija stakleničkih plinova. Europski sustav trgovanja emisijskim jedinicama (EU ETS) jedan je od temeljnih mehanizma EU u nastojanju za smanjenje klimatskih promjena, gdje korisnici sustava mogu prodavati ili kupovati emisijske jedinice, čime EU ETS djeluje kao jedan od glavnih pokretača ulaganja u čiste tehnologije i nisko-uglična rješenja. Djelatnici Agencije su davali stručna mišljenja te dopune na *Planove praćenja emisija stakleničkih plinova - njih 34*, ocjenjivali su verificirana *Izješća emisija stakleničkih plinova (124)*, otvarali račune (48) u hrvatskom dijelu *Registra Unije* i administrirali račune u *Registru Unije*. Dodatni poslovi obuhvaćali su vođenje, administriranje i testiranje novih verzija aplikacija *Registra Unije* te sudjelovanje u radu Povjerenstva za besplatnu dodjelu emisijskih jedinica u sklopu MZOIP-a, na što je utrošeno 82 čovjek/ dana.

Nastavljene su aktivnosti olakšavanja rada korisnicima izradom i doradom korisničkih uputa, te davanjem informacija putem sastanaka, radionica, telefona i elektroničkom poštom. Znatno angažman predstavljaju poslovi korisničke podrške („help desk“), pri čemu je data podrška korisnicima u više tisuća kontakata. Poslovi korisničke podrške operaterima pri unosu podataka u baze podataka, te ovlaštenicima, industriji i nadležnim tijelima ponajviše su izraženi u radu s bazom ROO te u tematskim područjima Kvaliteta zraka, Klimatske promjene i Otpad. Tako je npr. putem ROO „help desk“ odgovoreno je na više od 1060 telefonskih upita te više od 1150 upita elektronske pošte, pristiglih od strane obveznika, nadležnih tijela, zainteresirane javnosti i državnih i javnih institucija. Otvoreno je 1200 novih korisničkih računa za bazu ROO.

Učinkovitim načinom pružanja korisničke potpore pokazala se izrada procedura i radnih uputa s najčešće postavljenim pitanja koje se redovito ažuriraju na web stranicama pojedinih tematskih područja. Veća razina informativnosti je postignuta i organizacijom radionica za korisnike.

Poslovi izvješćivanja o stanju okoliša mogu se razvrstati u nekoliko skupina:

- izrada *Izješća o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj*,
- izrada nacionalnih izvješća po tematskim područjima,
- poslovi vezani uz Nacionalnu listu pokazatelja (NLP),
- međunarodno izvješćivanje,
- komunikacija s javnošću.

4.1. Izješće o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj

Izješće o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj temeljni je dokument o stanju okoliša koji obuhvaća četverogodišnje razdoblje (2009-2012.) Za sva su poglavlja prema priredenoj strukturi i sadržaju prikupljeni i obradeni, za sada dostupni podaci te je izrađena procjena stanja okoliša. Dopuna poglavlja sustavno će se provoditi po objavi podataka za 2012. godinu, čija se dostupnost, ovisno o poglavlju, očekuje do kraja prvog tromjesečja 2014. godine, kada se očekuje dostupnost podataka iz područja Energetike, Kvalitete zraka i Klimatskih promjena od strane institucija u čijoj su nadležnosti ti podaci (DZS, EIHP i dr.). Raspoloživost podataka uvjetovala je i dinamiku dovršetka *Izješća*.

4.2. Nacionalna izvješća po tematskim područjima

Sukladno zakonskim obvezama sadržanim u nacionalnom zakonodavstvu, Agencija izrađuje izvješća kojima daje pregled stanja pojedinih tematskih područja. Po izradi, izvješća se objavljuju i na internetskim stranicama Agencije, kako u pojedinih tematskim područjima, tako i u rubrikama predviđenim za smještaj *Izješća*.

Tijekom 2013. godine Agencija je izradila 32 nacionalna izvješća.

Izrada izvješća odvijala se po *Planu razvoja i rada Agencije*, no do manjih odstupanja je došlo zbog provedbe prioriternih i neočekivanih poslova kao i zbog kroničnog manjka ljudskih resursa te ujedno potrebe dodatne edukacije nužne za ispunjenje obveza prema zadanim standardima nacionalnih i EU propisa.

Kašnjenja u pripremi pojedinih izvješća, poglavito iz tematskog područja *Otpad* uzrokovana su dodatno neplaniranim zahtjevnim angažmanom na pripremi niza dokumenata i radnih podloga potrebnih za pripremu *Zakona o održivom gospodarenju otpadom* (NN 94/13) te na izmjeni/dopuni podatkovnih i tekstualnih podloga izrađivanih tijekom cijele godine prema traženjima kabineta ministra odnosno Sektora za otpad MZOIP.

Izrađena izvješća u 2013. po tematskim područjima (s poveznicama):

1. Zrak / Klimatske promjene

- *Izješće o obavljenom ispitivanju tekućih naftnih goriva na teritoriju RH u 2012.* ,

- Godišnji izvještaj o praćenju emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora na teritoriju RH u 2012., <http://www.azo.hr/GodisnjiIzvjestajOPracenjuEmisija>
- Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na području RH u 2012., <http://www.azo.hr/GodisnjiIzvjestajOPracenju>
- Godišnji izvještaj o praćenju emisija hlapivih organskih spojeva u zrak u 2012. godini (EHOS), <http://www.azo.hr/GodisnjiIzvjestajO>
- Emisija onečišćujućih tvari u zrak na području RH za 2011. (LRTAP) <http://www.azo.hr/EmisijaOneciscujucihTvari>
- Emisija onečišćujućih tvari u zrak u RH za 2012., <http://www.azo.hr/EmisijaOneciscujucihTvari>
- Izvešća o stanju kvalitete zraka za područje Republike Hrvatske od 2008. do 2011., <http://www.azo.hr/Izvjescia10>
- Izvešće o bojama i lakovima i proizvodima za završnu obradu vozila za 2012.,
- Izvešće o inventaru stakleničkih plinova (NIR) 2013., <http://www.azo.hr/Izvjescia26>
- Izvešće o provedbi politike i mjera za ublažavanje klimatskih promjena (čeka se odobrenje MZOIP-a),
- Izvešće o projekcijama emisija stakleničkih plinova (čeka se odobrenje MZOIP-a).

2. Otpad

- Izvešće o komunalnom otpadu za 2011. godinu, <http://www.azo.hr/Izvjescia14>
- Izvešće o otpadnim baterijama i akumulatorima za 2012., (odgođeno)
- Pregled podataka o električnom i elektroničkom otpadu za 2012. godinu
- Pregled podataka o planovima gospodarenja otpadom 2013., <http://www.azo.hr/Izvjescia14>
- Pregled laboratorija koji obavljaju analizu fizikalnih i kemijskih svojstava otpada, 2013. (odgođeno, no podaci se nalaze na web stranicama AZO), <http://www.azo.hr/Izvjescia14>
- Pregled podataka iz Registra dozvola i potvrda za gospodarenje otpadom, 2013., <http://www.azo.hr/Izvjescia14>
- Izvešće o otpadnim vozilima za 2012., <http://www.azo.hr/Izvjescia14>
- Pregled podataka o medicinskom otpadu za 2011.-2012., <http://www.azo.hr/Izvjescia14>
- Rješenja za umanjenu vrijednost nekretnine vlasnicima nekretnina i jedinicama lokalne samouprave u zoni građevine za zbrinjavanje otpada s popisom vlasnika građevina za zbrinjavanje otpada, stanje s 31.12.2012. (odgođeno za 2014.)
- Pregled podataka o građevinama / postrojenjima, suglasnosti, dozvolama i planovima za gospodarenje otpadom od mineralnih sirovina za 2012., (odgođeno radi neriješene nadležnosti)
- Gospodarenje muljem iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kada se mulj koristi u poljoprivredi – Pregled podataka za 2012., (u izradi)
- Izvešće o otpadnim uljima za 2012., (odgođeno)
- Izvešće o električnom i elektroničkom otpadu za 2012., (odgođeno)
- Izvešće o prekograničnom prometu otpada za 2012., (odgođeno)
- Pregled podataka o otpadu koji sadrži azbest za 2012., (izrada pri kraju, do 10.1.2014)

- Pregled izvršenja obveza sukladno Pravilniku o polikloriranim bifenilima i polikloriranim terfenilima (u izradi)
- Izvješće o komunalnom otpadu 2012., (odgođeno do kraja veljače)

3. Sektorski pritisci

- Izvješće o podacima iz Registra onečišćavanja okoliša (ROO) za 2012. (<http://www.azo.hr/Izvjesca15>),
- Izvješće o podacima iz Registra postrojenja u kojima je utvrđena prisutnost opasnih tvari (RPOT) za 2012. (<http://www.azo.hr/Izvjesca15>)
- NIR PRTR Izvješće o implementaciji PRTR Protokola, (<http://www.azo.hr/Izvjesca15>)

4. Biološka raznolikost

- Priroda je (i) u gradovima, (<http://www.azo.hr/Publikacije09>)

Proveden je i cijeli niz aktivnosti u širem sklopu izvješćivanja, dijelom i nepredviđenih:

- izrada *Elaborata za posebne kategorije otpada* i radnih podloga niza tekstualnih dokumenata u suradnji s MZOIP-om. Izrađena je metodologija i izračuni za potrebe praćenja biorazgradivog otpada na zahtjev MZOIP-a koja je u formi Uputa distribuirana komunalnim poduzećima,
- unaprjeđena je metodologija izrade procjena emisija GHG iz područja gospodarenja otpadom,
- izrađena je usporedba IPCC i PRTR metodologija za Registar onečišćavanja okoliša te provjera prijavljenih podataka obveznika prijavljenih u sustav GHG i ROO,
- analiza dijela LCP postrojenja - velikih uređaja za loženje u RH s aspekta prijave emisija u sustav ROO,
- obrađeni su složeni podaci iz sustava ROO za potrebe ispunjavanja upitnika ICPDR 2011. i 2012. Dunavske konvencije,
- sukladno Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13), izrađen je informativni Portal i Registar sustava EMAS (Eco-Management and audit scheme) u okviru ISZO-a. Ovaj sustav predstavlja informacijsku i operativnu podršku organizacijama prilikom uvođenja sustava EMAS-a u svoje poslovanje te pruža informacije i obrasce nužne za prijavu u Registar. Agencija će po donošenju provedbenog akta (Uredbe EMAS) operativno voditi Registar sustava EMAS, uz obvezu izvještavanja Europskoj komisiji.

4.3. Nacionalna lista pokazatelja (NLP)

Sukladno novom Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13) Nacionalnu listu pokazatelja Agencija mora sustavno održavati i objaviti na internetskim stranicama.

Pokazatelji okoliša, njih ukupno 28, namijenjeni široj i stručnoj javnosti izrađeni su temeljem NLP-a i objavljeni su u tradicionalnoj publikaciji *Okoliš na dlanu*, u hrvatskoj i engleskoj inačici.

Drugi set pokazatelja izrađen je sukladno metodologiji EEA za određivanje ključnih skupova podataka tijekom projekta SENSE – 2, organiziranog od EEA (rezultati na: <http://www.azo.hr/ProjektSharedEuropean>).

Izračunat je i izrađen pokazatelj SEBI 07 Zaštićena područja na nacionalnoj razini (eng. Nationally Designated Protected Areas) za potrebe EEA.

4.4. Međunarodno izvješćivanje

Agencija se sustavno pripremala za početak obaveznog izvješćivanje prema EK – Direkciji za okoliš i Direkciji za klimu te EEA, koje je započelo ulaskom u EU, i to izradom i dostavom izvješća, te aktivno provodeći ulogu koordinatora izvješćivanja. Zadaci međunarodne suradnje su intenzivirani, poglavito definiranje potpunog opsega međunarodnog izvješćivanja. Bitan korak u osiguranju provedbe izvješćivanja na razini cijele Države jest izrada popisa sadašnjih i budućih izvještajnih obveza raznih institucija uz dodjeljivanje vlasništva obveznicima ili dionicima izrade izvješća koje postojeće zakonodavstvo nije dovoljno precizno reguliralo. Ažuriran popis međunarodnih izvještajnih obveza iz područja okoliša, na kojem se nalazi 210 prepoznatih obveza, je dostavljen u MZOIP kako bi se uz pomoć nadležnog Ministarstva sustavno potaknule sve nadležne institucije na suradnju u uspostavi punog opsega izvješćivanja.

Alat za definiranje obveza institucija jest Protokol o suradnji, kojim su prepoznate pojedine obveze neke institucije u izradi pojedinog izvješća. Izradom skupa Protokola o suradnji, ažuriranog tijekom svibnja i lipnja, počeo se stvarati pouzdani okvir za osiguranje izrade izvješća iz područja zaštite okoliša kojih je obveznica RH te njihove dostave Agenciji kako bi se osigurala koordinacija izvješćivanja. O složenosti izrade skupa Protokola kao i poslova koordinacije, govori podatak o uključenosti više od 20 institucija Republike Hrvatske u poslova izvješćivanja o stanju okoliša.

Izmjene nekih krovnih zakona kao što su Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13), Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13), Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vodama (NN 56/13), Zakon o zaštiti od buke (NN 55/13 i 153/13) donijele su nove izvještajne obveze te istovremeno potrebu revizije protokola. Zbog ažuriranja popisa obveza potpisivanje protokola je prolongirano, što nije izazvalo poremećaje u koordinaciji između Agencije i drugih tijela i ustanova – obveznika izvješćivanja. Po završetku i verifikaciji ažuriranja pristupit će se izradi novih protokola.

U 2013. godini izrađeno je i dostavljeno u tijela EK i međunarodne organizacije ukupno 43 skupova podataka/izvješća po pojedinim tematskim područjima, sukladno preuzetim obvezama prema Europskoj agenciji za okoliš i međunarodnim ugovorima – direktivama EK, konvencijama i protokolima. Priprema za izvješćivanje po pojedinim direktivama je složena te u određenim slučajevima zahtijeva i višegodišnje pripreme za kvalitetnu i pravovremenu isporuku izvješća.

Isporučena izvješća i skupovi podataka po tematskim područjima

VODE/MORE

- Kakvoća rijeka u 2012*. (eng. WISE River quality),
  - Kakvoća jezera u 2012*. (eng. WISE Lake quality),
  - Kakvoća podzemnih voda u 2012. (eng. WISE Groundwater quality),
  - Stanje i količina voda u 2012. (eng. WISE State and quantity of water resources),
  - Kakvoća prijelaznih, priobalnih i otvorenih voda u 2012. (eng. WISE Transitional, coastal and marine waters),
- *Prijasnji samostalni setovi podataka *Biološki elementi kakvoće rijeka i jezera se ne isporučuju zasebno kao prijašnjih godina nego su uključeni u setove Kakvoća rijeka u 2012. i Kakvoća jezera u 2012.*,
- Izješće o identifikaciji voda i mora za kupanje (eng. Bathing Water Directive Report - Identification of bathing areas),
  - Izješće o monitoringu i klasifikaciji (eng. Bathing Water Directive Report - Monitoring and classification),
  - MSFD Izješćivanje o Početnoj procjeni (čl.8), Dobrom stanju okoliša (čl.9); Skupu ciljeva i povezanim pokazateljima (čl. 10) i vezano izješćivanje o geografskim područjima, regionalnoj suradnji i metapodacima MSFD direktive (eng. MSFD reporting on Initial Assessments (Art. 8), Good Environmental Status (Art.9), Env. targets & associated indicators (Art.10) & related reporting on geographic areas, regional cooperation and metadata).

ZRAK/KLIMA/OZON

- Izješća o mjesečnom prekoračenju ozona za 2012.. (eng. Summer ozone exceedances)
- Izješće o ljetnom prekoračenju ozona za travanj – rujan 2012., (eng. Monthly ozone exceedances)
- Podaci o vrijednostima ozona u realnome vremenu 2012., (eng. Near real time dana)
- Podaci o kvaliteti zraka s mjernih postaja po odluci Vijeća Europe o razmjeni podataka o kvaliteti zraka (eng. Council Decision 97/101/EC of establishing a reciprocal exchange of information and data from networks and individual stations measuring ambient air pollution within the Member States),
- Izješće ERT za NIR 2012,
- Izješće o inventaru stakleničkih plinova na području Republike Hrvatske (NIR 2013), (eng. National Inventory Report 2013.),
- Ponovni podnesak na Inventar stakleničkih plinova NIR 2013. (eng. Resubmission National Inventory Report 2013.),
- Izješće o kvaliteti tekućih naftnih goriva (eng. Report for quality of petrol and diesel fuel used for road transport),
- Izješće o postojećim velikim uređajima za loženje (eng. LCP Directive report 2001/80/EC),

- Emisije onečišćujućih tvari u zrak na području Republike Hrvatske za 2011. godinu (LRTAP),
- Izješćivanje o jedinicama Kyotskog protokola u SEF (eng. Standard Eletronic format) 2013.,
- Standardno izvješće nezavisne procjene 1 (eng. Standard independent assessment report SIAR 1),
- Standardno izvješće nezavisne procjene 2 (eng. Standard independent assessment report SIAR 2).

PRIRODA

- Zaštićena područja na nacionalnoj razini (eng. Nationally designated areas CDDA1),
- Upitnik o upravljanju uslugama ekosustava (eng. Survey on policy approaches and instruments for ecosystem based management in countries).

GOSPODARENJE OTPADOM

- Izješće o provedbi Direktive o kanalizacijskom mulju (eng. Implementation report Sewage Sludge Directive),
- Dodatno godišnje izvješće Europskoj Komisiji o pošiljkama otpada (eng. Yearly additional report to the EU Commission on waste shipments) - pripremljen konačni Nacrt,
- Izješće o provedbi Directive o ambalažnom otpadu (eng. Packaging Directive implementation report),
- Izješće o provedbi nove okvirne Directive o otpadu (eng. New Waste Framework Directive implementation report) -pri završetku,
- Izješće o provedbi Direktive o odlagalištima otpada (eng. Landfill of Waste Directive Implementation Report),
- Izješće o provedbi Direktive o električnom i elektroničkom otpadu (eng. WEEE Directive implementation report) - u izradi,
- Informacije o događajima o kojima su izvijestili operateri djelatnosti razdvajanja otpada (eng. Information on events notified by the operators of extractive industries waste facilities) - nije poslano jer nije bilo događaja,
- Indikatori održivog razvoja za komunalni otpad, podaci za 2012. (eng. Sustainable Development Indicator on Municipal Waste, dana 2012),
- Godišnje izvješće o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovu odlaganju za 2012. (pri završetku).

POSTROJENJA

- NIR PRTR - I nacionalno izvješće o uspješnosti implementiranja PRTR Protokola (eng. Report on the Protocol on Pollutant Release and Transfer Registers Implementation Report in accordance with Decision I/5),
- Skup podataka u EEA za buku (eng. Report on all major roads, railways, airports and agglomerations (DF1 and DF5),

- Slanje agregiranih podataka iz baze RPOT /OPVN (eng. Report on major accidents regarding Council Directive 96/82 EC),
- Slanje agregiranih podataka iz sustava ROO u sustav PRTR (eng. Reporting from Croatian Environmental Pollution Register to E-PRTR),
- E-PRTR Izvjeće o praksi i mjerama (eng. E-PRTR report on practice and measures),
- Izvjeće o strateškim mapama buke 1 (eng. Strategic noise maps report 1 DF4) (kontinuirane pripreme),
- Izvjeće o strateškim mapama buke 2 (eng. Strategic noise maps report 2 (DF8), (kontinuirane pripreme)

4.5. Komunikacija s javnošću

Širenje svijesti o važnosti zaštite okoliša kao i novosti iz djelokruga rada Agencije iznimno su važan segment poslovanja. Koristeći razne komunikacijske kanale, Agencija je izradom publikacija, plakata, info-letaka, podatkovnih podloga, očitovanja, davanjem informacija, te odgovore na upite i odgovaranjem na zahtjeve za informacijama javnosti, izradom priloga za objavu u medijima, objavom izvješća povećala vidljivost u javnosti te sustavno radila na promociji zaštite okoliša i same Agencije.

Internetske stranice

Mrežne stranice predstavljaju jedno od osnovnih načina informiranja javnosti o svim aktivnostima iz nadležnosti rada Agencije. Posebna pažnja je usmjerena na sadržajnu nadogradnju internetskih stranica, kako bi se što više prilagodile interesu javnosti u prikazu novosti iz područja okoliša, aktualnim okolišnim temama te novinama iz djelokruga rada Agencije. Dostupnošću, informativnošću i mogućnošću brzog ažuriranja, internetske stranice su se profilirale kao početna točka u daljnjem traženju detaljnijih informacija o okolišu. Pojedine teme su, obzirom na svoju važnost i interes javnosti, posebno naglašene te su označene izdvojenim poveznicama na Hrvatski nacionalni portal Registra onečišćenja okoliša, Registar onečišćenja okoliša, Sustav trgovanja emisijama što uključuje Registar Unije i područje praćenja, izvješćivanja i verifikacije te tekstovima o najčešće postavljenim pitanjima prevedenim na engleski jezik, kako bi i posjetioци izvan hrvatskog govornog područja mogli dobiti aktualne podatke o stanju i onečišćenjima okoliša.

Pored stručnih tema, na internetskoj stranici se nalaze i ostale zakonom propisane informacije povezane s provedbom javne nabave kao i Katalog informacija. Posvećujući pažnju kvaliteti poslovanja, posjetioци su pozvani da ispunjavaju ankete koje nam pomažu u ocjeni i daljnjem razvoju informativnosti mrežnih stranica.

Aktivna komunikacija

Sastavni dio svakodnevnog poslovanja je davanje odgovora iz domene poslovanja bilo na upite pristigle telefonom, e-poštom ili telefaksom prema Katalogu informacija Agencije. Najveći udio u ukupnoj komunikaciji predstavljaju odgovori na pitanja korisnika u segmentu korisničke podrške („help desk“), gdje se tijekom godine ostvari više tisuća odgovora i objašnjenja, telefonom ili elektroničkom poštom. Sustavna izrada te objava radnih uputa i procedura na mrežnim stranicama kojima se podiže informativnost o odabranim temama i u kojima se pokušava unaprijed odgovoriti na jednostavnija pitanja je razlog smanjenja broja direktnih upita tijekom godina.

Po drugi puta, uz još veći interes stručne javnosti nego prošle godine, održan je GIS dan otvorenih vrata Agencije za zaštitu okoliša. Zanimanje za sudjelovanje na ovom skupu pokazalo je preko 100 sudionika. GIS dan je obilježen u studenome tijekom Tjedna geografije tijekom kojeg pojedinci i institucije koji koriste tehnologije Geoinformacijskih sustava predstavljaju prednosti i koristi primjene GIS-a tehnologije. Tijekom održavanja GIS Dana svi prisutni imali su se prilike upoznati se s mogućnostima primjene GIS tehnologije u svakodnevnom životu, posebice u primjeni zaštite okoliša i inventarizaciji prirodnih resursa.

Informacijski centar, smješten u sjedištu Agencije, na Trgu maršala Tita 8 u Zagrebu je mjesto gdje zainteresirani građani mogu svakodnevno dobiti informacije o okolišu, neposredno od djelatnika Agencije. Svake godine više stotina građana osobno kontaktira djelatnike Agencije u prostorijama Agencije u svezi informacija o okolišu.

Promotivne aktivnosti su provedene samostalno i u suradnji s drugim institucijama. Na promociji EU ekološke mreže Natura 2000 u suradnji s DZZP-om promovirana je važnost očuvanja ugroženih vrsta i stanišnih tipova izložbom fotografija u prostorijama Informacijskog centra Agencije.

Suradnja s medijima

Interes medija za rad Agencije je velik te su oni prepoznati kao izuzetno važan partner u distribuciji informacija o okolišu. Tradicionalno, u suradnji s medijima su obilježeni važni datumi zaštite okoliša kao što su *Dan planeta Zemlje* (22. travnja), *Svjetski dan zaštite okoliša* (5. lipnja), kao i *Dan Agencije za zaštitu okoliša* (13. prosinca).

Sama Agencija je tijekom godine poslala više priopćenja za medije vezanih uz najvažnije rezultate iz svojeg poslovanja. Izradene su pisane obavijesti te tekstovi za internetske stranice Agencije s novostima iz djelokruga rada Agencije o datumima značajnim za okoliš: *Svjetski dan voda* (22. ožujka), *Međunarodni dan biološke raznolikosti* (22. svibnja), te *Dan zaštite ozonskog omotača* (16. rujna).

U prikazu podataka korišteni su i novi mediji. Izradom aplikacije za pametne telefone dat je prikaz informacija o reciklažnim dvorištima te je slična aplikacija izrađena i za Bazu podataka o kakvoći mora za kupanje.

Tradicionalno, sredinom prosinca, 13. prosinca je svečano obilježen Dan Agencije za zaštitu okoliša kojom prigodom je lansiran webGIS preglednik i promovirane su stranice za razmjenu podataka o pokrovu zemljišta (CORINE Land Cover) s podacima iz 2012. godine.

Publikacije

£

Publikacije su tradicionalan način informiranja javnosti o pitanjima povezanim za zaštitu okoliša. Broj i količina izdanih publikacija svake godine je sve manji, no Agencija sukladno raspoloživim sredstvima nastoji naglašavati aktualna pitanja zaštite okoliša. Veliki broj izvješća se izrađuju i objavljuju na mrežnim stranicama Agencije, dok se tek manji dio tiska. U 2013. godini objavljene su publikacije namijenjene raznim skupinama stručne i šire javnosti:

- Okoliš na dlanu – 2013, hrvatsko i englesko izdanje,
- Priroda je (i) u gradovima (publikacija i plakat)
- Katalog ISZO 2013
- Info letak „Otpad u brojkama 2013.“,
- Info letak „Otpad od hrane“,
- Info letak „Agencija za zaštitu okoliša“,

144

5. Međunarodna i projektna suradnja

Poslovi i projektne aktivnosti u kojima Agencija direktno ili indirektno surađuje s međunarodnim institucijama dio su međunarodne i projektne suradnje. Ulaskom RH u EU, opseg međunarodne suradnje je povećan, ponajviše poslovi usmjereni suradnji i razmjeni podataka s Europskom agencijom za okoliš. Posebna, no ipak raznorodna skupina poslova jest operativna provedba projekata s ciljem izgradnje sustava ISZO-a kao i povećanja znanja i spremnosti Agencije za izvješćavanje o okolišu.

5.1. Suradnja s EEA, EK, UNECE, EUROSTAT-om

Pristupanjem RH Europskoj uniji 1.7.2013. procesi međunarodne suradnje su intenzivirani. Od toga datuma AZO je postala punopravna članica Europske agencije za okoliš, shodno čemu je Agencija iz statusa promatrača u Upravnom vijeću EEA postala punopravni član, što podrazumijeva i pravo glasa, ali i obveze u Upravnom odboru EEA. Pokazujući svojoj novoj članici dobrodošlicu i povjerenje, Agenciji je ponudeno da bude domaćin i organizator sastanka Upravnog odbora EEA u Zagrebu tijekom ožujka 2014. godine. To bi bilo prvi puta da EEA ima zasjedanje Upravno vijeće EEA izvan svojeg sjedišta.

Djelatnici Agencije sudjelovali su u radu radnih grupa EK (Radne grupe: IED; IEEG; E-PRTR, Air Quality, za provedbu MSFD, focal point za Protokol PRTR), a u drugim grupama su imali status promatrača.

Suradnja s Europskom agencijom za okoliš obuhvaćala je davanje primjedbi i mišljenja na publikacije:

- Synthesis and Assessment Report, Part I 2013,
- nacrt Strukture Europskog izvješća o stanju okoliša 2015,
- te ispunjavanja Upitnika za modeliranje/ prognoze za komunalni otpad.

Agencija je pružila pomoć UNECE ekspertima u pripremi izvješća i davanju komentara na:

- Environment Performance Review 2012,
- UNECE izvješće The Report from the EC to the European Parliament and the Council on progress in implementing Regulation EC 166/2006 concerning the establishment of E-PRTR, The status of implementation of the E-PRTR at member state level,
- priručnik Aarhus Convention Implementation Guide,
- UNECE upitnik o statusu PRTR protokola u RH: Get Your Right to a Healthy Community" - promoting UNECE Protocol on PRTRs.

Programi tehničke pomoći (TAIEX)

TAIEX aktivnosti (posjete stručnjaka, radionice, studijski posjeti) prepoznate su kao optimalan način stjecanja potrebnog znanja o odabranim tematskim područjima za djelatnike Agencije i suradničkih tijela. Najveći izvor potrebnih informacija je forma

studijskih posjeta putem kojih su djelatnici Agencije mogli dobiti potrebna znanja u zemljama EU.

Održane su tri studijske posjete za tematsko područje Kvaliteta zraka, namijenjene unaprjeđenju razmjene informacija o kvaliteti zraka s EEA/EIONET kao i radi unaprjeđivanja izvješćivanja o kvaliteti goriva. Instrumenti namijenjeni tematskom području Klima traženi su radi unaprjeđenja trgovanja kvotama CO₂. Praktično znanje u implementaciji i uvođenju sustava te strukturi registra EMAS-a, djelatnici su imali priliku steći i tijekom održane studijske posjete kod svojih austrijskih kolega.

Iako TAIFEX instrument ima ulogu posrednika u prijenosu iskustava Europske komisije i zemalja članica EU zemljama u procesu pridruživanja EU, po nedavno zaprimljenim informacijama, ovaj instrument će RH moći koristiti do 2016. godine.

5.2 Međunarodni projekti

Projekti su u najvećoj mjeri korišteni kao vrijedan alat stjecanja znanja (izgradnje kapaciteta) o odabranim tematskim područjima, uglavnom u funkciji izvješćivanja, te radi prijenosa zakonodavstva Europske unije u nacionalne propise. U sklopu dostupnih edukacija iz ponude edukacije MRRFEU i SAFU, djelatnici su pohađali dostupna školovanja, kako bi se što učinkovitije pripremali za izradu projekata. Svoja iskustva o načinu provedbe projekata razmijenili su na radionici s kolegama iz DSZ.

Osim operativnih aktivnosti vezanih za provedbu pojedinih projekata, redovita komunikacija sa SAFU i MRRFEU omogućila je pravilnu implementaciju programskih pravila. U sklopu tih aktivnosti izrađeni su potrebni prateći dokumenti poput *Izviješća o nepravilnostima*, vođen je i održavan *Registar rizika* te su isporučena potrebna izvješća prema zahtjevima nadležnih tijela SAFU i MRRFEU.

U svojstvu glavnog korisnika Agencija je bila nositelj šest projekata u projektnim programima UNEP/GEF, IPA II i IPA MC, u jednom je imala status partnera, a u preostalih 11 projekata je imala status sudionika.

Provedba projekata se odvijala planiranom dinamikom dok je odstupanje od planirane dinamike zabilježeno pri završetku projekta (GEF/UNEP) *Jačanje sustava protoka podataka i pokazatelja vezanih za pitanja zaštite okoliša u Republici Hrvatskoj*, uzrokovano promjenom 2 administratora na projektu. Stoga je kraj projekta prolongiran za prvi kvartal 2014.

Sustavne aktivnosti na instrumentu Transition facility (nastavak IPA programa) rezultirale su prihvaćanjem oba projektna prijedloga od strane MRRFEU i EK čija se provedba očekuje tijekom 2014. i 2015. godine. Ideja prvog projekta je integracija Seveso GIS baze podataka s ISZO-om čime će biti poboljšano izvješćivanje o opasnim kemijskim supstancama i nesrećama, a cilj drugog projekta je omogućivanje povećanja kvalitete prikupljenih

podataka u dijelu GHG registra uz veći stupanj integracije podataka Registra onečišćenja okoliša s ISZO-a.

Provedba projektnih aktivnosti Agencije naročito je bila izražena u tematskom području Otpad. U okviru projekta *MB IPA 2011 Višekorisnički program statistika*, u kojem je ostvarena odlična suradnja s Državnim zavodom za statistiku, Agencija sudjeluje u svojstvu partnera odgovornog za komponentu projekta Statistike otpada. Cilj projekta financiranog bespovratnim sredstvima EUROSTAT-a je daljnje usklađivanje nacionalnih statističkih tijela s Europskim statističkim sustavom koje će biti ostvareno jačanjem kapaciteta za izradu statistika otpada vezano za EU Uredbu o statistikama otpada. DZS je uputio prema Eurostatu prijedlog imenovanja Agencije nositeljem/proizvođačem službene statistike otpada.

Aplikacijom za projekt *Data collection food waste*, ostvareno je financiranje bespovratnim sredstvima od strane EUROSTAT-a, te se želi polučiti formiranje detaljnije i pouzdanije statistike o otpadu od hrane kao jednog od alata za kreiranje politike smanjenja otpada od hrane. Drugi cilj projekta je podizanje svijesti o važnosti sprječavanja i smanjivanja nastanka otpada od hrane što će biti provedeno izradom i distribucijom brošure za podizanje svijesti o otpadu od hrane. U tijeku je izrada upitnika koji će biti distribuiran tvrtkama koje se bave zbrinjavanjem otpada.

Početak lipnja predstavljen je *IPA 2009 Twinning light Unaprjeđivanje izoještavanje o otpadu* kojim se želi izraditi preporuka za unaprjeđenje postojećih tokova i formata podataka. Ovim projektom je provedeno daljnje usklađivanje s EU zahtjevima u području izvješćivanja o otpadu, edukacijom djelatnika Agencije te izradom preporuke za osiguranje potrebnih informacija ciljanim dionicima. Projekt je uspješno završen u prosincu 2013. uz sudjelovanje Austrijske agencije za okoliš u statusu partnera.

Uspostava *Baze karata buke i akcijskih planova za zaštitu od buke* u suradnji s Ministarstvom zdravlja i Ministarstvom zaštite okoliša i prirode se odvijala sporijom dinamikom zbog angažiranih kapaciteta na promjeni Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od buke (NN 55/13). Po usvajanju Zakona sklopljen je ugovor između MZ i AZO o međusobnim obvezama.

U okviru *Adriatic IPA programa*, Agencija se kao partner, zajedno s RC more, uključila u projekte *BALMAS* i *DeFishGEAR*, čiji su projektni prijedlozi prihvaćeni krajem godine. U suradnji s MZOIP-om Agencija je uključena u izradu projektne dokumentacije u drugoj komponenti projekta „Zaštita od onečišćenja voda u priobalnom području 2 -Program praćenja stanja Jadranskog mora“, naziva *Izrada integrirajuće programske platforme (IPP)*.

Projekti u kojima je Agencija bila glavni korisnik:

- GEF/UNEP *Jačanje sustava protoka podataka i pokazatelja vezanih za pitanja zaštite okoliša u Republici Hrvatskoj*,
- IPA MC Unutar projekta *Suradnje zemalja WB i EEA* pripremalo se uključivanje Agencije za okoliš u rad EEA. Pristupom RH u EU, s 1.7.2013. projekt je završen.

- IPA I 2010 FF RAC Unapređenje izvješćivanja iz područja otpada je pokrenut kako bi se stekla dodatna praktična znanja izvješćivanja iz područja otpada. Projekt je uspješno završen krajem 2013. godine.
- Projektom SENSE – 2; Uspostava IT strukture za razmjenu informacija između zemalja sudionica projekta i EEA produbljena je suradnja između EEA i AZO, te su izrađena i 6 pokazatelja stanja okoliša.
- *Data collection food waste.*
- IPA MB I 2011 Višekorisnički program statističke suradnje.
- GMES Initial Operations (GIO) Land monitoring 2011-2013 in the framework of regulation (EU) No 911/2010 Pan-EU component.

Projekti u kojima je Agencija imala status sudionika:

- IPA I 2009 Jačanje kapaciteta za provedbu Direktive o onečišćenju uzrokovanom ispuštanjem određenih opasnih tvari u vodni okoliš i Okvirne direktive o vodama,
- IPA I 2009 Jačanje kapaciteta za provedbu okolišnog *acquis-a* na područjima gospodarenja otpadom, integriranom sprječavanju i kontrole onečišćenja te zaštitu od buke (3 komponente)
  - I Jačanje kapaciteta za provedbu nadzora prekograničnog prometa otpadom,
  - II Uspostava centara za provedbu IPPC-a na regionalnom nivou u Hrvatskoj,
- Od gradskog otpada do biometana za utiskivanje u plinsku mrežu i promet,
- IPA II SEE SNAP – Sustainable Aggregates Planning in South East Europe,
- WB/EEA Regional EIONET cooperation –Streamlining biodiversity indicators in the West Balkan Countries,
- GEF Podrška provedbi Strateškog plana CBD 2011-2020 u RH,
- WWF Parkovi Dinarskog luka Procjena dobrobiti zaštićenih područja u RH,
- IPA Adriatic BALMAS (prihvaćen projektni prijedlog),
- IPA Adriatic DeFishGear (prihvaćen projektni prijedlog),
- EBRD i Vlada RH Zaštita od onečišćenja voda u priobalnom području (MZOIP)-komponenta II –Integrirana programska platforma (IPP),

Projekti i projektni prijedlozi u kojima je Agencija bila partner u provedbi:

- Uspostava baze karata buke i akcijskih planova.

Usvojeni projektni prijedlozi u kojima će Agencija imati status glavnog korisnika su:

- TF Chemicals and hazardous substances monitoring improvement and integration into CEIS te
- TF Improvement of EPR in Croatia and integration EPR into CEIS,
- LIFE+ LIFEPROTEUSCRO – Establishment of long term monitoring for endangered cave salamander – Olm (*Proteus anginus*).

Projektni prijedlozi na kojima su utrošeni resursi Agencije, no nisu prihvaćeni ili se odustalo od provedbe projekata:

- Uspostava monitoringa s početnom inventarizacijom i prostornom analizom pelagijala i praćenje kretanja, morskih ptica (Dodatak Direktivi o pticama),
- Life + Monitoring stanja tla

Popis projekata na kojima su radili djelatnici bio i dulji, uzmu li se u obzir i provedba drugih aktivnosti kao što su radionice, davanje mišljenja, sastanci i slično.

Projektirani rad i provedba projekata ima i dimenziju neizvjesnosti, prvenstveno zbog sudjelovanja u projektima o kojima Agencija nije imala informacija u trenutku izrade Programa rada i razvoja AZO za 2013. godinu. O razmjerima nepredvidivosti govori podatak da je planskim dokumentom predviđeno sudjelovanje u 10 projekata, dok su tijekom godine su djelatnici sudjelovali u provedbi čak 17 projekata.

6. Suradnja na nacionalnoj razini

6.1. Suradnja s ministarstvima, javnim ustanovama, znanstvenim i stručnim institucijama

Po svojoj raznolikosti, suradnja s tijelima državne uprave i institucijama obuhvaća heterogenu skupinu poslova. Unutar ove skupine mogu se odrediti dvije velike skupine poslova: međuinstitucijska suradnja s ciljem uspostave i razvoja informacijskih sustava pojedinih podpodručja te suradnja na razvoju zakonodavstva koja obuhvaća davanje mišljenja na podzakonske akte i strateško-planske dokumente zaštite okoliša. Intenzivan rad u svim tematskim područjima odnosio se na prikupljanje i razmjenu podataka, sudjelovanje u tehničkim odborima, radnim grupama i povjerenstvima uključujući prijenos europskih direktiva u nacionalnu zakonodavstvo o okolišu.

Tijekom godine najintenzivnija suradnja bila je sa resornim ministarstvom odnosno MZOIP-om. U okviru te suradnje surađivano je na izmjenama krovnih zakona, pri čemu su djelatnici intenzivno surađivali u radnim grupama za izradu nacрта zakonskih rješenja, podzakonskih akata te akcijskih planova, primjerice *Zakona o zaštiti okoliša* (NN 80/13), *Zakona o zaštiti prirode* (NN 80/13), *Zakona o održivom gospodarenju otpadom* (NN 94/13), *Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vodama* (NN 56/13), *Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od buke* (NN 55/13). Suradnja je ostvarena i na izradi *Uredbe o emisijskim kvotama za određene onečišćujuće tvari u zraku u Republici Hrvatskoj* (NN 108/13), *Uredbe o kvaliteti tekućih naftnih goriva* (NN 113/13), *Programa praćenja kakvoće tekućih naftnih goriva za 2013.* (NN 4/13), *prijedloga Uredbe o utvrđivanju lokacija mjernih postaja u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka i popisa mjernih mjesta te Pravilnika o uzajamnoj razmjeni informacija i izvoješćivanje o kvaliteti zraka* (NN 57/13). Agencija je surađivala pri izradi *Uredbe o okolišnoj dozvoli* (NN 8/14), *Nacrta prijedloga Uredbe o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari*, pri čemu je provedena izmjena i nadopuna Uredbe. Izrađen je prijedlog podloga budućih izmjena i nadopuna *Pravilnika o registru onečišćavanja okoliša* (NN 35/08) te *Aksijski plan za provedbu obveza iz IPPC direktive*.

U sklopu izrade podloge za *Zakona o održivom gospodarenju otpadu* i pratećih pravilnika izrađen je *Elaborat o posebnim vrstama otpada*. Nakon usvajanja *Zakona o održivom gospodarenju otpadom* (NN 94/13) očekuje se priprema provedbenih akata. Stoga su u drugom dijelu godine djelatnici Odjela za otpad nominirani u pet radnih skupina za izradu odgovarajućih *Pravilnika o gospodarenju otpadom* te su izrađeni prijedlozi *Izmjene pravilnika o gospodarenjem ambalažnim otpadom* i *Izmjene pravilnika o elektroničkom otpadu*.

Jedan od provedbenih akata *Zakona o zaštiti okoliša* (NN 80/13) na čijem je prijedlogu rađeno je i *Nacrt Uredbe o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu zajednice za ekološko upravljanje i neovisno ocjenjivanje EMAS*.

Pripremane radnje su napravljene po formiranju dva stručna povjerenstva zbog izrade *Pravilnika o zaštiti poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja štetnim tvarima*, *Pravilnika o metodologiji za praćenje stanja poljoprivrednog zemljišta temeljem Zakona o poljoprivrednom zemljištu* (NN 39/13).

Agencija je dala i mišljenja na *Izvoješće o provedbi Stockholmske konvencije o postojećim organskim onečišćujućim tvarima u RH za razdoblje siječanj 2011.-prosinac 2012. godine, na Plan zaštite zraka, ozonskog sloja i ublažavanja klimatskih promjena u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. do 2017. godine (NN 139/13), na Planove praćenja emisija stakleničkih plinova za postrojenja, Planove praćenja podataka o tonskim kilometrima iz zrakoplova i Planove praćenja emisija stakleničkih plinova za operatore zrakoplova te na Nacrt III. Nacionalnog izvješća o provedbi UNECE Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhuška konvencija).*

Osim prethodno navedene suradnje sa matičnim ministarstvom, Agencija intenzivno surađuje i sa niz drugih ministarstava (kao što su Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo poljoprivrede,..), te s velikim brojem institucija. S nekoliko njih ima i sklopljene sporazume o suradnji kao što su Agronomski fakultet Zagreb, Državni zavod za statistiku, Državna uprava za zaštitu i spašavanje, Državni hidrometeorološki zavod, Državni zavod za zaštitu prirode, EKONERG, Energetski institut Hrvoje Požar, Hrvatski geološki institut, Hrvatske vode, Institut za oceanografiju i ribarstvo i Hrvatski centar za poljoprivredu hranu i selo-Zavod za tlo.

6.2. Suradnja na izradi podloga za pregovarački proces s EU

Opseg izrađenih dokumenata - podloga za pregovarački proces je manji u odnosu na prethodna razdoblja, što je i razumljivo obzirom na primanje RH u EU dana 1.7.2013. čime je i prestala potreba za izradom podloga ovih dokumenata.

Najavljena je zamjena izrade dokumenta Predpristupnog ekonomskog programa, novim dokumentom naziva European Semester, ali tijekom godine nije bilo zahtjeva za dostavom materijala.

U sklopu svojih odgovornosti, u prvom dijelu godine Agencija je sudjelovala u:

- izradi Programa za preuzimanje i provedbu pravne stečevine EU (bivši NPPEU)
- izradi Monitoring tablica Programa za preuzimanje i provedbu pravne stečevine EU.

6.3. Suradnja s referentnim centrima

Referentni centri su suradničke institucije Agencije koje provode zadatke unutar pojedinih tematskih područja. Opseg zadataka referentnih centara je određen *Zakonom o zaštiti okoliša (NN 80/13)*, koji u čl. 145., stavak (4) donosi obvezu izrade pravilnika o uvjetima koje mora ispunjavati pojedini referentni centar, o opsegu i načinu obavljanja poslova RC, kao i postupku određivanja te načinu financiranja referentnih centara.

Izgradnja mreže i planirane aktivnosti na određivanju RC za prirodu, RC za vode i RC za zrak i referentnih centara odvijala se sporijom dinamikom od prvotno planirane. U sklopu određivanja RC za prirodu započeti su dogovori s DZZP, no kako je tijekom godine pokrenuta inicijativa za moguće spajanje AZO i DZZP, tijekom analize koristi fuzioniranja AZO i DZZP, daljnje aktivnosti širenja mreže RC su zaustavljene. Kapaciteti Agencije su u tom razdoblju bili usmjereni u izradu tehničkih, pravnih i stručnih podloga potrebnih za

donošenje odluke o mogućem spajanju. Po završetku analize koristi spajanja, odustalo se od fuzioniranja, te su nastavljene aktivnosti odabira određivanja RC, prvenstveno dogovori s mogućim RC i konzultacije s MZOIP-om. Nova zakonska rješenja, sadržana u *Zakonu o zaštiti okoliša* (NN 80/13) kao i *Zakonu o zaštiti prirode* (NN 80/13), nametnula su potrebu ažuriranja i dopune već pripremljene dokumentacije namijenjene donošenju odluke o određivanju referentnih centara. Iz sličnog razloga je usporen i proces pripreme dokumentacije za određivanje RC za Zrak i RC Vode.

RC more – Institut za oceanografiju iz Splita, provodio je zadatke sukladno godišnjem Planu rada usvojenom od strane Agencije. Poslovi su uključivali održavanje i razvoj baza podataka za potrebe izvješćivanja prema EEA i EK, pripremu setova podataka za godišnje izvješćivanje prema EIONET-u te ažuriranje pokazatelja i pomoću u izradi Izvješća o stanju okoliša u poglavljima More i Ribarstvo.

Obrađeni su podaci prema zahtjevima Direktive 2006/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. veljače 2006. o upravljanju kvalitetom vode za kupanje i stavljanju izvan snage Direktive 76/160/EEZ (SL L 64, 4.3.2006.) (Direktiva o kakvoći vode za kupanje) za potrebe izvješćivanja prema EK. Za potrebe izvješćivanja su obrađeni podaci prema zahtjevima Direktive 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za sudjelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o morskoj strategiji) (Tekst značajan za EGP) (SL L 164, 25.6.2008.) uz obradu podataka u xml formatu te su definirane i prikazane logičke strukture i veze između mjerenih parametara, pokazatelja i deskriptora.

Odjel za otpad AZO obavlja funkcije u rangu referentnog centra za otpad. U 2013. je temeljem Ugovora s Državnim zavodom za statistiku započeto s aktivnostima prema kojima je AZO (Odjel za otpad) preuzeo poslove nositelja statistika otpada na nacionalnoj razini što obuhvaća pripremu podataka za Statistički ljetopis i izvješćivanje prema EUROSTAT-u.

7. Financijsko poslovanje

U promatranom razdoblju, Agencija je poslovala je preko računa Državnog proračuna, Državne riznice.

I proračun – ukupna planirana sredstva za 2013. godinu, bila su odobrena u iznosu od 16.479.008 kn – (NN 139/12).; zajedno s projekcijama Proračuna za 2014. (15.601.113 kn) i 2015. (17.800.159 kn); €

Tijekom godine izvršene su izmjene Proračuna kroz sustave preraspodjele sredstava i rebalansa istih planiranih u državnom proračunu. Konačni Proračun Agencije za 2013. je iznosio 14.826.008 kn.

Konačni plan i realizacija sredstava Agencije, tijekom proračunske godine 2013.

Tablica: Plan i realizacija sredstava u 2013. godini

	PLAN (kn)	RELIZACIJA (kn)	IZVRŠENJE (%)
A/ Proračun	13.951.008,00	13.250.332,51	94,98
B/ Izvan proračunska sredstva i pomoći			
Pomoć - FZOEU	0,00	1.049.995,63	0,00
Ino pomoć – LIFE	180.000,00	114.760,72	63,76
Ino pomoć – GEF	550.000,00	408.571,67	74,29
Ino pomoć – IPA 2008	145.000	83.379,65	57,50
Preknjiženje - IPA 2007	0,00	123.913,10	0,00
Ino pomoć – IPA 2011	0,00	165.378,66	0,00
Preknjiženje – IPA 2009	0,00	867.435,03	0,00
Ino pomoć – statistika otpada od hrane	0,00	5.272,86	0,00
Ino pomoć - CORINE	0,00	41.074,39	0,00
Ukupno pomoći	875.000	2.859.781,71	326,83
SVEUKUPNO A+B	14.826.008	16.110.114,22	108,66

Ukupna realizacija proračunskih sredstava AZO plana iznosi 94,98%, što znači da su proračunska sredstva planirana izuzetno pažljivo te da je stupanj njihove iskorištenosti visok i ekonomski opravdan.

Iskorištenost sredstava pomoći od 326,83% rezultat je neplaniranih pomoći (otvaranje novih aktivnosti tijekom 2013.), ino i ostalih (FZOEU) pomoći te preknjiženja koja je po nalogu Središnje agencije za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije vršila Agencija. Korisnik ino pomoći u trošenju ino-sredstava nije ograničen planom za proračunsku godinu, a trošenje tih sredstava ovisi o visini stvarno uplaćenih sredstava i statusu poslova na projektu, te se dozvoljava prijenos neutrošenih sredstava u slijedeće razdoblje.

Zaključak

Veliki uspjeh predstavlja izrada, usvajanje i uspješna realizacija definiranja dugoročnog financijskog okvira razvojnih aktivnosti Agencije, Programa „Dogradnja i razvoj Informacijskog sustava zaštite okoliša i unapređenje sustava praćenja i izvješćivanja o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj“ koji će se financirati sredstvima FZOEU. Program odobren i od strane Vlade RH, predstavlja osnovu za ispunjavanje zakonskih obveza Agencije i njenih predstojećih obveza te ujedno daje tehnički okvir razvoja koji će se ostvariti provedbom niz projekata usmjerenih na daljnji razvoj i unapređenje cjelovitosti i kvalitete podataka o okolišu te razmjenu podataka i informacija o okolišu.

Informatička sigurnost ISZO je postignuta znatnim funkcionalnim nadogradnjama IT sustava i potvrđena je penetracijskim testiranjem IT sustava. Vanjski konzultant je ocijenio razinu sigurnosti IT sustava, s ocjenom „vrlo visok stupanj sigurnosti“. Težište aktivnosti unutar Informacijskog sustava zaštite okoliša, sastavljenog od 63 baza podataka, je bila vizualizacija baza podataka, u sklopu čega su izrađeni webGIS preglednici pojedinih baza podataka.

Od siječnja 2013. Hrvatska je putem Agencije uključena u Europski sustav trgovanja emisijskim jedinicama.

Obujam poslova je povećan nastupom novih obveza izvješćivanja prema EK, kako za Agenciju tako i za MZOIP, što je rezultiralo pojačanom potrebom za suradnju sa MZOIP-a (za dostavom podataka, stručnom obradom, suradnjom u povjerenstvima). Obujam poslova nije bio praćen dodatnim zapošljavanjem što je u kombinaciji s dodatnim zadacima u izuzetnim slučajevima rezultiralo kašnjenjem ili u manjem dijelu, neizvršenjem dijela obveza propisanih zadataka Agencije.

Postoje i dalje velike mogućnosti unaprjeđivanja nedovoljno razvijenog sustava toka podataka između institucija nadležnih za pojedine setove podataka i Agencije. Ističemo neriješeno pitanje dostave podataka iz područja sektora Šumarstva za potrebe izrade jednog od najsloženijih izvješća koje RH mora izraditi prema obvezama UNFCCC. U sustavu razmjene podataka potrebno je nadalje usklađivati rokove dovršetka pojedinih setova podataka s propisanim rokovima njihovog uključivanja u izvješća kao što su podaci iz sektora Energetike koji postaju dostupni prekasno u odnosu na rokove izvješćivanja prema EK.

Zaključno, Agencija je ostvarila gotovo sve zacrtane zadatke i poslovne ciljeve iz Programa rada i razvoja AZO za 2013. godinu kao i veliki dio neplaniranih zadataka i to zalaganjem djelatnika i suradnjom s ostalim čimbenicima sustava zaštite okoliša, promptno reagirajući na postavljene prioritete, unatoč smanjenju odobrenih proračunskih sredstava.

U Zagrebu, 14. veljače 2014. godine

sc. Neven Voća
Ravnatelj Agencije za zaštitu okoliša
ZAGREB

PRILOG: Popis korištenih kratica

AZO	Agencija za zaštitu okoliša
BWD	Direktive 2006/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. veljače 2006. o upravljanju kvalitetom vode za kupanje i stavljanju izvan snage Direktive 76/160/EEZ (SL L 64, 4.3.2006. (Direktiva o kakvoći vode za kupanje)
CDDA	Baza podataka o zaštićenim područjima (Common Database on Designated Areas) E
CORINE	Koordinacija informacija o okolišu i prirodnim resursima (Coordination of Information on the Environment)
DG (ENV)	Opća uprava za okoliš (Environment Directorate – General)
DZS	Državni zavod za statistiku,
DZZP	Državni zavod za zaštitu prirode
EC; EK	Europska komisija (European Commission)
EEA	Europska agencija za okoliš (European Environment Agency)
EHOS	Emisije hlapivih organskih spojeva
EIHP	Energetski institut "Hrvoje Požar"
EIONET	Europska informacijska i promatračka mreža (European environmental information and observation network)
EMAS	Sustav Europske unije za upravljanje okolišem i neovisno ocjenjivanje (ECO Management and Audit Scheme)
Eng.	engleski
E-PRTR	Europski registar ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari (European Pollutant Release and Transfer Register)
EU	Europska unija
EU ETS	Sustav trgovanja emisijskim plinovima Europske unije (European Union Emissions Trading System)
EUROSTAT	Statistički ured Europske unije (European statistics)
FF RAC	Fleksibilni instrument za jačanje administrativnih kapaciteta (Flexible Facility and Reinforcement of Administrative Capacity)
FZOEU	Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost
GEF	Globalni fond za okoliš (Global environment facility)
GHG	Staklenički plinovi (Greenhouse gases)
GIS	Geografski informacijski sustav (Geographic Information System)
HNPROO	Hrvatski nacionalni portal registra onečišćavanja okoliša
HR	Hrvatska, hrvatski
HRVD	Hrvatske vode
ICT; IT	Informacijsko – komunikacijska tehnologija (Information and communications technology), Informacijska tehnologija
IED	Direktiva 2010/75/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća o industrijskim emisijama (integrirano sprječavanje i kontrola onečišćenja) (SL L 334, 17. 12. 2010.)
IOR	Institut za oceanografiju i ribarstvo
IPA	Instrument za pretprištopnu pomoć (Instrument for Pre-Accession assistance)
IPPC	Direktiva 2008/1/EZ od 15. siječnja 2008. o integriranom sprečavanju i nadzoru onečišćenja (IPPC direktiva) (SL L 24, 29.1.2008.) kojom je zamijenjena Direktiva Vijeća 96/61/EZ od 24. rujna 1996. o integriranom sprečavanju i nadzoru onečišćenja (IPPC direktiva) (SL L 257, 10.10.1996.)
ISO	Međunarodna organizacija za standardizaciju (International Organization for Standardization)
ISZO	Informacijski sustav zaštite okoliša
IT	Informacijska –tehnologija

LIFE	Financijski instrument Europske unije za okoliš (Financial Instrument for the Environment)
LRTAP	Konvencija o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka (Long-Range Transboundary Air Pollution)
MGIPU	Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja
MP	Ministarstvo poljoprivrede
MRRFEU	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije
MSFD	Direktiva 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za sudjelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o morskoj strategiji) (Tekst značajan za EGP) (SL L 164, 25.6.2008.)
MZ	Ministarstvo zdravlja
MZOIP	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode
NFP	Nacionalna žarišna točka (National Focal Point)
NIR	Nacionalni inventar stakleničkih plinova (National Inventory Report)
NLP	Nacionalna lista pokazatelja
NN	Narodne novine
NPPEU	Nacionalni program za pridruživanje Europskoj uniji
OPVN	Očevidnik prijavljenih velikih nesreća
PCB	Poliklorirani bifenili
PRTR	Registar ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari (Pollutant Release and Transfer Register)
RC	Referentni centar
RH	Republika Hrvatska
ROD	Baza podataka o obavezama dostave izvješćivanja (Reporting obligations database)
ROO	Registar onečišćavanja okoliša
RPOT	Registar postrojenja u kojima je utvrđena prisutnost opasnih tvari
QA/QC	Osiguranje i kontrola kvalitete (Quality assurance /quality control)
SAFU	Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata
SEE	Jugoistočna Europa (South East Europe)
SUKO	Sustav upravljanja kvalitetom i okolišem
TAIEX	Ured za tehničku pomoć i razmjenu informacija (Technical Assistance and Information Exchange)
TF	prijelazni instrument tehničke pomoći (Transitional Facility)
TO	Tehnički odbor
TP	Tematsko područje
UJ	Ustrojstvena jedinica
UN	Ujedinjeni narodi
UNECE	Komisija Ujedinjenih naroda za Europu (United Nation economic commission for Europe)
UNEP	Program Ujedinjenih naroda za okoliš (United nations environment programme)
UNFCCC	Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (United Nations Framework Convention on Climate Change)
WB	West Balkan / zapadni Balkan
webGIS	Internetska aplikacije koja omogućuje rad s prostornim podacima
WFS	format prikaza prostornih podataka (Web Feature Service)
WISE	Europski informacijski sustav o vodama (Water information system for Europe)
WMS	format prikaza prostornih podataka (Web Map Service)
WWF	Svjetski fond za zaštitu prirode (World Wildlife Fund)
ZOZO	Zakon o zaštiti okoliša